

REGULAMINY EGZAMINÓW PSÓW RATOWNICZYCH GPR OSP Kęty

I. Wstęp

Regulamin opiera się na:

- rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie zwierząt wykorzystywanych w akcjach ratowniczych,
- zasadach międzynarodowych egzaminów IRO stopnia A,
- regulaminie psów ratowniczych GOPR.

Zostały one przystosowane do potrzeb psów ratowniczych GPR OSP Kęty i mogą zostać zmienione w razie potrzeby na podstawie praktycznych doświadczeń z egzaminów.

II. Struktura egzaminów i testów kwalifikacyjnych

Regulamin egzaminów psów ratowniczych obejmuje:

- testy wstępny dla kandydatów na zespoły ratownicze („test wstępny”),
- testy kwalifikacyjne dopuszczające do dalszego szkolenia („test kwalifikacyjny”),
- wewnętrzny egzamin psów ratowniczych GPR OSP Kęty („egzamin wewnętrzny”):
  - ✓ terenowy A i B,
  - ✓ gruzowiskowy A i B,
- egzamin PSP – organizowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie zwierząt wykorzystywanych w akcjach ratowniczych („egzamin PSP”):
  - ✓ terenowy klasy 0 i 1,
  - ✓ gruzowiskowy klasy 0 i 1.

Każdy przewodnik może zaczynać egzaminy od testu kwalifikacyjnego lub wewnętrznego egzaminu psów ratowniczych. Do egzaminu PSP klasy 0 przystępują psy, które co najmniej raz zdały egzamin wewnętrzny klasy A danej specjalizacji na poziomie co najmniej dobrym.

III. Postanowienia ogólne

1. Test wstępny i testy kwalifikacyjne pozwalają zakwalifikować **zespół** do szkolenia.
2. Wewnętrzne egzaminy psów ratowniczych oraz egzaminy PSP są podstawowym elementem kwalifikującym **zespół** pod względem ich predyspozycji do pracy w każdej ze specjalności. Zdany egzamin jest dowodem owocnego szkolenia **zespołu** w danej specjalności i jest podstawą do włączenia psa do pracy w GPR OSP Kęty. O dopuszczeniu do udziału w akcjach ratowniczych decyduje wyłącznie dowódca GPR OSP Kęty, zgodnie z zapotrzebowaniem na SiŚ w procesie podejmowania decyzji podczas dowodzenia akcją (dowódca akcji).
3. Egzaminy mogą być prowadzone w ciągu całego roku. Jeśli nie można zagwarantować bezpieczeństwa dla ratownika i psa - należy odstąpić od przeprowadzania egzaminu. Do egzaminów psów ratowniczych mogą przystępować psy bez względu na rasę, wielkość czy pochodzenie (rodowód). Jeden przewodnik może prowadzić kilka psów. Jeden pies może być prowadzony tylko przez jednego przewodnika.
4. Zameldowanie u przewodniczącego egzaminów i odmeldowanie jest wykonywane na smyczy.
5. Wszystkie ćwiczenia rozpoczynają się i kończą postawą zasadniczą. W czasie egzaminu przewodnik komunikuje się z psem używając krótkich komend słownych. Dopuszczalne jest:
  - połączenie imienia psa z komendą słowną i taka kombinacja jest uznawana za pojedynczą komendę,

- stosowanie komend wydawanych gestem.
6. Psy mogą oznaczać poprzez:
    - oszczekanie – pies musi pozostać przy osobie odnalezionej cały czas szczekając do momentu przyścia przewodnika do psa,
    - bringsel – po znalezieniu ukrytej osoby pies musi przynieść bringsel przewodnikowi. Po odebraniu bringsela, na komendę pies musi samodzielnie doprowadzić przewodnika do ukrytej osoby. Pies musi przez cały czas zachować kontakt z przewodnikiem.
    - meldunek – po znalezieniu ukrytej osoby pies musi zameldować we wskazany wcześniej przez przewodnika sposób, po czym na komendę pies musi samodzielnie doprowadzić przewodnika do ukrytej osoby. Pies musi przez cały czas zachować kontakt z przewodnikiem.
  7. Suki z cieczką są dopuszczane do wszystkich egzaminów, muszą być jednak odizolowane od innych i startują na końcu.
  8. **Zespół**, który nie uzyskał oceny dostatecznej z testu lub egzaminu, może zdawać egzamin po upływie minimum 1 miesiąca.
  9. Chore i niesprawne zwierzęta są wykluczane z egzaminu i nie mogą pozostawać na terenie gdzie egzamin jest przeprowadzany.
  10. Komisja przeprowadzająca egzamin jest uprawniona do przerywania pracy, gdy:
    - pies w wyraźny sposób wychodzi z ręki przewodnika lub
    - pies w widoczny sposób jest zbyt słabo przygotowany do egzaminu lub
    - jest wyraźnie widoczne, że z powodu błędnego przygotowania do pracy pies nie jest w stanie wykonać wymaganych zadań w poszczególnych częściach.
  11. Każde niepożądane zachowanie psa w stosunku do pozoranta wpływa negatywnie na ocenę. W przypadku odniesienia urazu przez pozoranta, pies zostaje zdyskwalifikowany. Niesportowe zachowanie przewodnika upoważnia komisję do zdyskwalifikowania przewodnika.
  12. Dowódca GPR OSP Kęty powołuje komisję odpowiedzialną za przeprowadzenie egzaminu, w skład której wchodzi co najmniej dwie osoby. Dowódca GPR OSP Kęty wyznacza przewodniczącego komisji. W skład komisji:
    - powinien wchodzić przynajmniej jeden specjalista szkolenia psów lub przewodnik psa wyznaczony przez dowódcę GPR,
    - może wchodzić dowódca GPR,
    - może wchodzić specjalista szkolenia psów nie będący członkiem GPR OSP Kęty.
  13. Egzamin może się odbyć przy udziale minimum trzech przewodników z psami lub bez (nie koniecznie zdających egzamin).
  14. Przewodnik psa na własne ryzyko wykonuje dobrowolnie polecenia komisji. Za ewentualne wypadki, swoje i psa, w ciągu całego egzaminu odpowiada przewodnik.
  15. Komisja ocenia pracę **zespołu** biorąc pod uwagę przede wszystkim pracę węchową, posłuszeństwo i sprawność.
  16. Z egzaminu jest sporządzany protokół. Każde zadanie oceniane jest wg sześciostopniowej skali. Ocena jest średnią ocen każdego z członków komisji, w tym oddzielna ocena jest z posłuszeństwa i sprawności oraz z pracy węchowej.

niedostateczna	niezadowalająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	doskonała
1	2	3	4	5	6

17. Egzamin wewnętrzny psów ratowniczych uważa się za zdany jeśli zespół otrzymał ocenę co najmniej dostateczną. Oceny z kolejnych wewnętrznych egzaminów danego zespołu powinny mieć tendencję wzrostową.

IV. Limit wieku

W dniu egzaminu pies musi mieć ukończone co najmniej:

- testy kwalifikacyjne – dla kandydatów na zespoły ratownicze, zaleca się aby do testów przystępowały psy, które nie ukończyły 12 miesiąca życia,
- wewnętrzny egzamin psów ratowniczych („egzamin wewnętrzny”):
  - ✓ klasa A – 18 miesięcy,
  - ✓ klasa B – 24 miesiące,
- egzamin PSP:
  - ✓ klasy 0 - 18 miesięcy,
  - ✓ klasy 1 - 24 miesiące.

V. Sprawdzenie charakteru psa

Komisja obserwuje zachowanie psa przed rozpoczęciem i podczas egzaminu. Przewodniczący jest zobowiązany przy widocznych poważnych błędach charakteru psa - wykluczyć psa z egzaminu i zaznaczyć to w protokole egzaminacyjnym pracy psa.

Charakter psa ocenia się wg następujących kryteriów:

- a) reakcja psa na obce osoby
- b) reakcja psa przy niespodziewanych działaniach
- c) reakcja psa w utrudnionych warunkach: długotrwała praca, równoczesny udział większej ilości psów w ćwiczeniu, ekstremalnie wysokie lub niskie temperatury, kurz, dym oraz silne nieprzyjemne zapachy,
- d) inne błędy charakteru: lęk przy strzałach, agresja spowodowana małą odpornością psychiczną, lęklivość, nadpobudliwość itp.

VI. Obowiązki uczestnika egzaminu

Przewodnik psa jest zobowiązany do zgłoszenia swojego uczestnictwa w egzaminie w określonym terminie. Jeżeli przewodnik nie może punktualnie zgłosić się na egzamin, musi o tym poinformować kierownika egzaminu. Przewodnik jest zobowiązany do podporządkowania się poleceniom komisji i przewodniczącego. Przewodnik przystępujący do egzaminu musi być ubrany i wyposażony stosownie do specjalności egzaminu. Przewodnik powinien dokończyć wszystkie części egzaminu nawet wtedy, gdy jedna część nie została zaliczona.

VII. Test wstępny – dopuszczający do udziału w ćwiczeniach

Test obejmuje:

- sprawdzenie charakteru psa,
- chęć do zabawy z przewodnikiem,
- chęć do zabawy z osobą obcą,
- pokonywanie toru przeszkód,
- umieszczanie psa w klatce samochodowej,
- poruszanie się po trudnym terenie,
- posłuszeństwo.

Test dostosowuje się do wieku psa i zaawansowania w szkoleniu.

W ciągu 12 miesięcy od testu wstępnego zespół powinien podejść do testu kwalifikacyjnego, który dopuszcza do dalszego szkolenia, lub egzaminu wewnętrznego.

VIII. Test kwalifikacyjny – dopuszczający do dalszego szkolenia

Test dzieli się na:

- Pracę węchową (teren lub gruzy – wybór przewodnika)
  - ✓ przeszukanie terenu/gruzów,
  - ✓ wskazanie.
- Posłuszeństwo i sprawność

1. Przeszukanie terenu

Czas przeszukiwania: max. 10 minut, 1 osoba ukryta

Wielkość terenu : ok. 5000 m², otwarty i zalesiony teren,

Postanowienia ogólne

Przewodnik przed wykonaniem ćwiczenia ma objaśnić egzaminującemu sposób oznaczania. Pies może mieć na sobie kamizelkę i/lub obroź. Przewodnikowi wolno wybrać drogę po terenie.

Wykonanie ćwiczenia i wskazanie osoby

Przewodniczący lub osoba przez niego wyznaczona wprowadza pozoranta przed wykonaniem ćwiczenia. Pies może mieć kontakt z pozorantem. Pozoranci mogą być użyci kilkakrotnie. Pozoranci muszą leżeć w odległości przynajmniej 10 m od poprzedniego miejsca ukrycia. Przewodnik ze swoim psem przygotowanym do pracy melduje się u sędziego. Egzaminujący wyjaśnia zadanie do wykonania. Egzaminujący nakazuje pozorantowi, aby ukrył się w wyznaczonym miejscu. Przewodnik z psem może obserwować odchodzenie osoby i może motywować głosem psa. Na polecenie sędziego rozpoczyna przeszukiwanie. Przewodnik ustawia psa w wygodnym wg niego miejscu. Na polecenie przewodnika pies zaczyna przeszukiwać teren. W pierwszej linii powinna być sprawdzona intensywność pracy psa i jego posłuszeństwo. Przewodnik może opuścić punkt startu dopiero kiedy zezwoli na to sędzia.

Pies musi wyraźnie wskazać znaną osobę. Przewodnik musi zameldować sędziemu o znalezieniu pozoranta i dopiero na polecenie sędziego może udać się do psa. Pies ma pozostawać w promieniu 2 m od pozoranta oszczekując, aż nie nadejdzie przewodnik. Należy zwrócić uwagę na ukształtowanie terenu. Przy informacji na bringsel i meldunek pies ma doprowadzić bezpośrednio do uszkodzonego - najkrótszą drogą. Jeżeli informacja jest sprowokowana przez przewodnika lub pozoranta, pies kończy próbę jako niezaliczoną (0 punktów). Przy wskazywaniu zabronione jest jakiegokolwiek wsparcie przez przewodnika lub pozoranta.

Ćwiczenie jest zakończone na polecenie przewodniczącego.

Ocena:

Pierwsze złe wskazanie lub odejście od pozoranta – ostrzeżenie. Drugie złe wskazanie lub odejście od pozoranta: kończy ćwiczenie przeszukiwania terenu.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem się przewodnika u przewodniczącego.

Przeszukiwanie gruzów

Czas przeszukiwania max. 15 minut, 1 osoba ukryta

Wielkość ruin: 400 m² do 600 m², jeden poziom,

Postanowienia ogólne

Pozorant musi zająć pozycję na 10 minut przed wprowadzeniem psa. Dozwolony jest kontakt wzrokowy i fizyczny psa z pozorantem po odnalezieniu. Kryjówki mogą być użyte kilkakrotnie. Kryjówka, której poprzednio używał pozorant musi zostać otwarta. Pozoranci są zabierani każdorazowo z gruzów. Miejsca ukrycia muszą być oddalone od siebie o przynajmniej 10 m.

Przewodnik przed wykonaniem ćwiczenia ma objaśnić sędziemu sposób oznaczania. Pies nie może mieć na sobie kamizelki i obroży. Przewodnik za zgodą egzaminatora może towarzyszyć psu w gruzach.

Wykonanie ćwiczenia i wskazanie osoby

Przewodnik oczekuje na rozpoczęcie ćwiczenia poza terenem gruzów. Na polecenie sędziego zgłasza się z psem gotowym do przeszukiwania. Sędzia wyjaśnia przewodnikowi zadanie. Przewodnik ustawia psa w wygodnym wg niego miejscu jednak nie po stronie gdzie znajduje się pozorant. Należy zwrócić uwagę na kierunek wiatru. Na polecenie przewodnika pies zaczyna przeszukiwać gruzy. Sprawdza się intensywność pracy psa i jego posłuszeństwo (sterowność). Pies musi wyraźnie wskazać znaną osobę. Przewodnik musi zameldować sędziemu o znalezieniu pozoranta i dopiero na polecenie egzaminującego może udać się do psa. Pies ma pozostawać w promieniu 2 m od pozoranta oszczekując, aż nie nadejdzie przewodnik. Przewodnik ma jednoznacznie rozpoznać, gdzie pojawił się zapach, ewentualnie zawirowania. Należy zwrócić uwagę na ukształtowanie terenu. Przy informacji na bringsel i meldunku pies ma doprowadzić bezpośrednio do poszkodowanego - najkrótszą drogą. Jeżeli informacja jest sprowokowana przez przewodnika lub pozoranta, pies kończy próbę jako niezaliczoną (0 punktów). Przy wskazywaniu zabroniona jest jakakolwiek pomoc ze strony przewodnika lub pozoranta. Ćwiczenie jest zakończone na polecenie egzaminującego.

Ocena:

Pierwsze złe wskazanie lub odejście od pozoranta – ostrzeżenie. Drugie złe wskazanie lub odejście od pozoranta: kończy ćwiczenie przeszukiwania gruzowiska.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem się przewodnika u przewodniczącego.

2. Posłuszeństwo i sprawność

Składa się na nie:

1. Chodzenie przy nodze na smyczy
2. Chodzenie przy nodze bez smyczy
3. Poruszanie się po nieprzyjemnym podłożu
4. Swobodne bieganie z przywołaniem
5. Przechodzenie przez grupę ludzi
6. Pokonywanie 3 różnych przeszkód
7. Pokonywanie sztywnej kładki
8. Noszenie i przekazywanie psa
9. Warowanie z rozpraszeniem uwagi

Postanowienia ogólne:

1. Początek i wykonanie ćwiczeń zapowiada przewodniczący lub osoba przez niego wyznaczona. Pies ma wykonywać ćwiczenia wesoło i szybko.
2. W pozycji zasadniczej pies siedzi blisko i prosto po lewej stronie przewodnika, tak że łopatka psa znajduje się na wysokości kolana przewodnika.
3. Dobór komend pozostawia się przewodnikowi, muszą to być krótkie wyrazy.

Postanowienia wykonawcze:

1. Chodzenie przy nodze na smyczy

Komenda: "równaj"

Komenda jest dozwolona przy każdym ruszeniu. Przewodnik udaje się ze swoim psem zapiętym na smycz do egzaminującego, każe psu usiąść i przedstawia się. Smycz musi być trzymana w lewej ręce i ma luźno zwisać. Z pozycji zasadniczej, na komendę przewodnika "równaj", pies musi iść uważnie, wesoło i dokładnie, z łopatką zawsze na wysokości kolana po lewej stronie przewodnika, a przy zatrzymaniu się samodzielnie, szybko i dokładnie

usiąść. Wysuwanie się psa do przodu, pozostawanie w tyle, odchodzenie w bok, jak również niezdecydowane zachowanie się przewodnika na zwrotach są błędne. Normalnym krokiem wykonuje się zwroty w lewo, w prawo, a następnie w tył. Zatrzymanie ma być pokazane 2 razy. Przy ostatnim zatrzymaniu należy odpiąć smycz.

2. Chodzenie przy nodze bez smyczy

Komenda: "równaj"

Komenda jest dozwolona przy każdym ruszaniu. Z pozycji zasadniczej na komendę przewodnika "równaj", pies musi iść uważnie, wesoło i dokładnie, z łopatką zawsze na wysokości kolana po lewej stronie przewodnika, a przy zatrzymaniu się samodzielnie, szybko i prosto usiąść. Wysuwanie się do przodu, pozostawanie w tyle, odchodzenie w bok przez psa, jak również niezdecydowane zachowanie się przewodnika na zwrotach są błędne. W marszu normalnym krokiem należy wykonać zwroty w lewo, w prawo, w tył. Należy wykonać jednokrotne zatrzymanie. Podczas chodzenia bez smyczy następuje odwracanie uwagi poprzez oddanie 2 strzałów (kaliber 6-9 mm) i dźwięki pracującego silnika. Pies powinien zachować się na strzały obojętnie. Wszelkie objawy lęku psa na strzały i hałas powodują wycofanie psa z egzaminu. Jeżeli pies wykaże agresję na strzał, jest to warunkowo błędne, dopóki pozostaje "w ręku" przewodnika. Pełną punktację może otrzymać tylko pies zachowujący się zupełnie obojętnie na strzał i wszelkie odgłosy otaczającego środowiska. Agresywne i lękliwe psy powinny być usuwane z egzaminu.

3. Poruszanie się po nieprzyjemnym podłożu.

Przeszkoda: na powierzchni ok. 3 x 3 m są rozłożone nieprzyjemne materiały (np. podłożone pod kamienie kawałki blachy, siatki stalowej, folii, a także gruz itp.)

Komenda: "równaj"

Przewodnik z psem przyjmuje przed przeszkodą pozycję zasadniczą. Po komendzie "równaj" przewodnik przekracza przeszkodę wraz z psem przy nodze tam i z powrotem przy czym w drodze powrotnej należy wykonać zatrzymanie. Po opuszczeniu tej powierzchni przewodnik wraz z psem przyjmuje pozycję zasadniczą.

4. Swobodne bieganie z przywołaniem

Komenda: "biegaj", "do mnie"

Z pozycji zasadniczej przewodnik na polecenie egzaminującego puszcza psa luzem. Przewodnik nie zmienia swojej pozycji. Gdy pies oddali się co najmniej 10 m, na polecenie egzaminującego przewodnik przywołuje psa do siebie używając dowolnej komendy. Pies powinien natychmiast i wesoło wrócić do przewodnika.

5. Przechodzenie przez grupę ludzi.

Komenda: "równaj"

Na polecenie egzaminującego przewodnik z psem przy nodze bez smyczy przechodzi przez grupę poruszających się ludzi, składającą się z co najmniej 4 osób. Przewodnik powinien co najmniej raz zatrzymać się w grupie.

6. Pokonywanie 3 różnych przeszkód

Komendy: "równaj", "hop"

Pies jest prowadzony komendą "równaj" do trzech następujących po sobie naturalnych przeszkód. Jako przeszkody mogą służyć np.: krzaki, beczka, słup itp., których wysokość zawiera się między 0,40 a 0,80 m. Po komendzie "hop" pies musi pokonać przeszkodę skokiem lub przechodząc po niej. Przewodnik idzie obok psa.

7. Pokonywanie sztywnej kładki

Komenda: "równaj"

Pies jest prowadzony do drewnianej kładki z podejściem. Kładka powinna mieć ok. 4 m długości, ok. 0,40 m wysokości i maksymalnie ok. 0,40 m szerokości. Z komendą "równaj" pies musi spokojnie i pewnie wejść na podejście, a następnie przejść przez całą kładkę. Przewodnik idzie obok normalnym krokiem.

8. Noszenie i przekazywanie psa

Komenda: "do mnie"

Pies jest podnoszony z podłoża lub z jakiegoś podwyższenia (np. stołu) przez przewodnika lub inną osobę i następnie jest niesiony ok. 10 m i podany innej osobie obcej lub przewodnikowi. Ta osoba również przenosi psa na ok. 10 m i stawia go na podłożu. Pies powinien zostać przy osobie, która go niosła. Na polecenie egzaminującego przewodnik przywołuje psa do siebie, przyjmuje pozycję zasadniczą, następnie zapina psa na smycz i udaje się do sędziego. Pies nie może wykazać agresji wobec przewodnika ani wobec pomocnika.

9. Warowanie z odwracaniem uwagi

Komendy: "waruj", "siad"

W momencie rozpoczęcia pracy przez innego psa (lub kilka psów) przewodnik komendą słowną „waruj” lub komendą optyczną kładzie swojego psa na wyznaczonym przez egzaminującego miejscu. Następnie przewodnik, nie pozostawiając przy psie jakiegokolwiek przedmiotu, odchodzi od niego przynajmniej 30 kroków i ostatecznie staje odwrócony w kierunku do psa. Pies musi spokojnie leżeć podczas wykonywania ćwiczeń od 1 do 8 przez innego psa. Przewodnik musi stać spokojnie i niedozwolone jest jakiegokolwiek jego wpływanie na psa. Podczas wykonywania ćwiczenia 5 przez drugiego psa przewodnik przechodzi do poruszającej się grupy, a po zakończeniu tego ćwiczenia samodzielnie wraca na poprzednie miejsce. Na polecenie egzaminującego przewodnik idzie do psa i staje po jego prawej stronie. Na ponowne polecenie egzaminującego daje komendę słowną "siad". Pies musi szybko i równo usiąść.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem przewodnika.

IX. Egzamin wewnętrzny – próby węchowe klasy A

Egzamin dzieli się na:

- praca węchowa
- posłuszeństwo
- sprawność

1. Przeszukanie terenu

Czas pracy: max 15 minut, 2 osoby ukryte

Rozmiar terenu: ok. 100x300 metrów, teren otwarty i częściowo zarośnięty

Postanowienia ogólne:

Aby wszystkie psy zdające miały takie same warunki na ok. 15 min. przed rozpoczęciem egzaminu przez teren powinno przejść wiele osób z psami.

Pozoranci zostają wprowadzeni na teren przeszukiwany ok. 10 min. przed rozpoczęciem egzaminu, tak aby nie mogli być zauważeni, ani przez przewodnika, ani przez psa.

Przewodniczący określa kierunek przeszukiwania przed rozpoczęciem egzaminu - kierunek ten należy zachować. Przeszukiwać można teren tylko raz niedopuszczalne jest cofanie się.

Przewodnik udaje się na linię środkową, która jest oznaczona co 50 m. Sterowanie psem musi być sprawdzone przez sędziego. Pies może mieć kamizelkę i/lub obrozę.

Przewodnik przed rozpoczęciem pracy poszukiwawczej musi powiadomić sędziego o sposobie oznaczania. Jeżeli wskazanie osoby odbędzie się z pomocą przewodnika lub pozoranta ćwiczenie uznaje się za niezaliczone (0 punktów). Zabroniona jest jakakolwiek pomoc przy oznaczaniu pozorantów ze strony przewodnika i pozorantów.

Postanowienia wykonawcze:

Praca poszukiwawcza.

Przewodnik wraz ze swoim, przygotowanym do pracy, psem oczekuje w miejscu, z którego niewidoczny jest teren do przeszukania, do momentu aż nie zostanie przywołany. Gotowego do pracy psa, przewodnik wysyła z wybranego punktu na przeszukiwanie. Pies na polecenie przewodnika powinien przeszukiwać teren zygzakiem (rewirować). W ćwiczeniu ocenia się intensywność pracy psa i jego sterowność.

Przewodnik może opuścić punkt początkowy dopiero gdy: pies znajdzie schowaną osobę lub gdy zezwoli na to sędzia. Pozoranci muszą zachowywać się spokojnie, leżąc lub siedząc w takim miejscu, aby pies miał możliwość kontaktu wzrokowego i fizycznego (po znalezieniu). Stanowiska ukrycia pozorantów powinny być zmieniane po każdym psie. Pies powinien wyraźnie wskazać znaną osobę. Przewodnik powinien zgłosić osiągnięte wskazanie i dopiero na polecenie sędziego może udać się (w zależności od sposobu informacji), do psa pozostającego przy pozorancie lub z psem do pozoranta. W przypadku oszczekiwania pies powinien znajdować się w promieniu max. 2 m od pozoranta, aż do momentu gdy przewodnik dojdzie do niego. Należy wziąć przy tym pod uwagę ukształtowanie terenu. Przy informacji na bringsel lub meldunek pies powinien doprowadzić swojego przewodnika jak najkrótszą drogą do ofiary. Na polecenie sędziego przeszukiwanie rozpocznie się z miejsca które przewodnik opuścił, przy odnalezieniu pozoranta.

Ocena:

Pierwsze złe wskazanie lub odejście od pozoranta – ostrzeżenie. Drugie złe wskazanie lub odejście od pozoranta: praca wężowa zostaje przerwana.

W przypadku gdy pies nie znajdzie ukrytej osoby nie może zaliczyć egzaminu.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem się przewodnika u przewodniczącego.

2. Przeszukanie gruzowiska

Czas pracy: max 15 minut (bez ćwiczeni wskazywania), 2 osoby ukryte

Gruzowisko o powierzchni od 600 do 800m², na jednym lub kilku poziomach.

Postanowienia ogólne:

Dwie osoby ukryte, tak aby pies nie miał możliwości kontaktu wzrokowego i fizycznego.

Elementy rozpraszające: tłący się ogień - dym, odgłosy pracującego silnika, uderzenia młota, bębnienie itd. jak również strzały oddane obok gruzowiska.

Przewodnik przed rozpoczęciem pracy poszukiwawczej ma powiadomić egzaminującego o sposobie oznaczania. Pies gotowy do pracy nie może mieć kamizelki ani obroży.

Przewodnik może opuścić miejsce startowe i wejść na obszar gruzowiska dopiero gdy zaleci to przewodniczący. Pozoranci powinni być ukryci w odległości co najmniej 10 m, swoje pozycje w kryjówkach powinni zająć 15 min przed rozpoczęciem pracy psa. Kryjówki użyte dla poprzedniego psa muszą być otwarte. Kryjówki muszą być po każdym przejściu zmienione. Wykorzystane kryjówki mogą być jednak użyte ponownie.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem pracy psa jak i w trakcie jego pracy po gruzowisku powinny chodzić wzdłuż i w szereg co najmniej 3 osoby.

Postanowienia wykonawcze:

Praca poszukiwawcza.

Przewodnik wraz ze swoim, przygotowanym do pracy, psem oczekuje w miejscu, z którego niewidoczny jest teren do przeszukania, do momentu aż nie zostanie przywołany. Przewodnik wybiera wg niego najbardziej odpowiednie miejsce do rozpoczęcia poszukiwań na wyznaczonym obszarze. Nie może to być jednak od strony, z której zostali na teren wprowadzeni pozoranci. Gotowego do pracy psa, przewodnik wysyła z wybranego punktu na przeszukiwanie. Pies powinien przeszukiwać teren wg poleceń przewodnika. Należy uwzględnić kierunek wiatru. W ćwiczeniu ocenia się intensywność pracy psa i jego sterowność. Pies powinien wyraźnie wskazać znaną osobę. Przewodnik powinien zgłosić osiągnięte wskazanie i dopiero na polecenie sędziego może udać się (w zależności od sposobu

informacji), do psa pozostającego przy kryjówce lub z psem do kryjówki. Pies w przypadku oszczekiwania musi pozostawać w promieniu max. 2 m od ukrytej osoby, do momentu aż dojdzie do niego przewodnik. Przy informacji na bringsel lub meldunek pies powinien doprowadzić swojego przewodnika jak najkrótszą drogą do ofiary. Przewodnik zgłasza sędziemu oznaczenie i może iść do psa/za psem na jego polecenie. Przewodnik musi wyraźnie określić ognisko zapachu ewentualnie miejsce skąd pies czuje zapach. Odnalezioną osobę odkopują pomocnicy. Dalsza praca następuje na polecenie egzaminującego. Przewodnik może wysłać psa do dalszej pracy z granicy ruin lub z miejsca znalezienia pozoranta. O zakończeniu pracy decyduje egzaminującego.

Pierwsze złe wskazanie lub odejście od pozoranta – ostrzeżenie. Drugie złe wskazanie lub odejście od pozoranta: praca węchowa zostaje przerwana.

W przypadku gdy pies nie znajdzie ukrytej osoby nie może zaliczyć egzaminu.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem się przewodnika u przewodniczącego.

X. Egzamin wewnętrzny – próby węchowe klasy B

Egzamin dzieli się na:

- praca węchowa
- posłuszeństwo
- sprawność

1. Przeszukanie terenu

Czas pracy: max 20 minut przy 3 - 4 osobach.

max 30 minut przy 5 - 6 osobach.

Rozmiar terenu: ok. 100x500 metrów, odkryty i częściowo (co najmniej 50%) zakryty (drzewa, krzewy, budowle) 3 do 6 osób (liczba osób ukrytych w ramach jednego egzaminu musi pozostać stała).

Postanowienia ogólne:

Aby wszystkie psy zdające miały takie same warunki na ok. 15 min. przed rozpoczęciem egzaminu przez teren powinno przejść wiele osób z psami. Dopuszczalne są kryjówki niedostępne dla psa. Kryjówki mogą znajdować się max do 2 m nad poziomem podłoża. Pozoranci zostają wprowadzeni na teren przeszukiwany ok. 10 min. przed rozpoczęciem egzaminu, tak aby nie mogli być zauważeni, ani przez przewodnika, ani przez psa. Egzaminator określa kierunek przeszukiwania przed rozpoczęciem egzaminu - kierunek ten należy zachować. Przeszukiwać można teren tylko raz niedopuszczalne jest cofanie się (przez przewodnika).

Przewodnik udaje się na linię środkową, która jest oznaczona co 50 m. Sterowanie psem musi być sprawdzone przez egzaminatora. Pies może mieć kamizelkę i/lub obrozę.

Przewodnik przed rozpoczęciem pracy poszukiwawczej musi powiadomić sędziego o sposobie oznaczania.

Jeżeli wskazanie osoby odbędzie się z pomocą przewodnika lub pozoranta ćwiczenie uznaje się za niezaliczone. Zabroniona jest jakakolwiek pomoc przy oznaczaniu pozorantów ze strony przewodnika i pozorantów.

Postanowienia wykonawcze:

Praca poszukiwawcza.

Przewodnik wraz ze swoim, przygotowanym do pracy, psem oczekuje w miejscu, z którego niewidoczny jest teren do przeszukania, do momentu aż nie zostanie przywołany.

Gotowego do pracy psa, przewodnik wysyła z wybranego punktu na przeszukiwanie. Pies na polecenie przewodnika powinien przeszukiwać teren zygakiem (rewirować). W ćwiczeniu ocenia się intensywność pracy psa i jego sterowność.

Przewodnik może opuścić punkt początkowy dopiero gdy: pies znajdzie schowaną osobę lub gdy zezwoli na to egzaminujący. Pozoranci muszą zachowywać się spokojnie, leżąc lub siedząc. Miejsca kryjówek mogą być rozmieszczone tak, by pies nie miał możliwości kontaktu wzrokowego i fizycznego (po znalezieniu). Stanowiska ukrycia pozorantów powinny być zmieniane po każdym psie. Pies powinien wyraźnie wskazać znaną osobę. Przewodnik powinien zgłosić osiągnięte wskazanie i dopiero na polecenie egzaminującego może udać się (w zależności od sposobu informacji), do psa pozostającego przy pozorancie lub z psem do pozoranta. W przypadku oszczekiwania pies powinien znajdować się w promieniu max. 2 m od pozoranta, aż do momentu gdy przewodnik dojdzie do niego.

Należy wziąć przy tym pod uwagę ukształtowanie terenu. Przy informacji na bringsel lub meldunek pies powinien doprowadzić swojego przewodnika jak najkrótszą drogą do pozoranta. Na polecenie sędziego przeszukiwanie rozpocznie się z miejsca które przewodnik opuścił, przy odnalezieniu pozoranta.

Pierwsze złe wskazanie lub odejście od pozoranta – ostrzeżenie. Drugie złe wskazanie lub odejście od pozoranta: praca wężowa zostaje przerwana.

W przypadku gdy pies nie znajdzie ukrytej osoby nie może zaliczyć egzaminu.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem się przewodnika u przewodniczącego.

2. Przeszukanie gruzowiska

Czas pracy: max 30 minut na odszukanie 3 - 4 osób.

max 40 minut na odszukanie 5 - 6 osób.

Gruzowisko o powierzchni od 800 do 1200 m², na jednym lub kilku poziomach. 3 do 6 osób ukrytych (w ramach jednego egzaminu dla każdego psa musi być taka sama ilość pozorantów)

Postanowienia ogólne:

3-4 osób ukrytych, tak aby pies nie miał możliwości kontaktu wzrokowego i fizycznego. Elementy rozpraszające: tłący się ogień - dym, odgłosy pracującego silnika, uderzenia młota, bębnienie itd. jak również strzały oddane obok gruzowiska. Przewodnik przed rozpoczęciem pracy poszukiwawczej ma powiadomić sędziego o sposobie oznaczania. Przewodnik może opuścić miejsce startowe i wejść na obszar gruzowiska dopiero gdy zaleci to egzaminujący. Pozoranci powinni być ukryci w odległości co najmniej 10 m, swoje pozycje w kryjówkach powinni zająć 15 min przed rozpoczęciem pracy psa. Kryjówki użyte dla poprzedniego psa muszą być otwarte. Kryjówki muszą być po każdym przejściu zmienione. Wykorzystane kryjówki mogą być jednak użyte ponownie. Bezpośrednio przed rozpoczęciem pracy psa jak i w trakcie jego pracy po gruzowisku powinny chodzić wzdłuż i w szerz co najmniej 3 osoby.

Postanowienia wykonawcze:

Praca poszukiwawcza.

Przewodnik wraz ze swoim, przygotowanym do pracy, psem oczekuje w miejscu, z którego niewidoczny jest teren do przeszukania, do momentu aż nie zostanie przywołany. Przewodnik wybiera wg niego najbardziej odpowiednie miejsce do rozpoczęcia poszukiwań na wyznaczonym obszarze. Nie może to być jednak od strony, z której zostali na teren wprowadzeni pozoranci. Gotowego do pracy psa, przewodnik wysyła z wybranego punktu na przeszukiwanie. Pies powinien przeszukiwać teren wg poleceń przewodnika. Należy uwzględnić kierunek wiatru. W ćwiczeniu ocenia się intensywność pracy psa i jego sterowność. Pies powinien wyraźnie wskazać znaną osobę. Przewodnik powinien zgłosić osiągnięte wskazanie i dopiero na polecenie sędziego może udać się (w zależności od sposobu informacji), do psa pozostającego przy kryjówce lub z psem do kryjówki. Pies w przypadku oszczekiwania musi pozostawać w promieniu max. 2 m od ukrytej osoby, do momentu aż dojdzie do niego przewodnik. Przy informacji na bringsel lub meldunek pies powinien doprowadzić swojego przewodnika jak najkrótszą drogą do ofiary.

Przewodnik zgłasza egzaminującemu oznaczenie i może iść do psa/za psem na jego polecenie. Przewodnik musi wyraźnie określić ognisko zapachu ewentualnie miejsce skąd pies czuje zapach. Odnalezioną osobę odkopują pomocnicy. Dalsza praca następuje na polecenie egzaminującego. Przewodnik może wysłać psa do dalszej pracy z granicy ruin lub z miejsca znalezienia pozoranta. O zakończeniu pracy decyduje egzaminującego .

Pierwsze złe wskazanie lub odejście od pozoranta – ostrzeżenie. Drugie złe wskazanie lub odejście od pozoranta: praca węchowa zostaje przerwana.

W przypadku gdy pies nie znajdzie ukrytej osoby nie może zaliczyć egzaminu.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem się przewodnika u przewodniczącego.

XI. Egzamin wewnętrzny – posłuszeństwo i sprawność – klasa A i B

Posłuszeństwo psów ratowniczych – klasa A

Składa się na nie:

1. Chodzenie przy nodze bez smyczy
2. Siad w marszu
3. Waruj w marszu z przywołaniem
4. Stój w marszu z przywołaniem
5. Aportowanie
6. Wysyłanie naprzód z warowaniem
7. Warowanie z rozpraszaniem uwagi
8. Komendy stój, waruj, siad na odległość

Postanowienia ogólne:

Przewodniczący ma możliwość podjęcia decyzji o przeprowadzeniu ćwiczeń posłuszeństwa grupowo z max 3 psami jednocześnie.

Meldowanie i odmeldowywanie przewodnika u egzaminującego odbywa się z psem na smyczy.

Dobór komend pozostawia się przewodnikowi, muszą to być krótkie wyrazy.

Pies musi wykonywać ćwiczenia wesoło i szybko. W pozycji zasadniczej pies siedzi blisko i równo po lewej stronie przewodnika, tak że ramię psa znajduje się na wysokości kolana przewodnika. Egzaminujący wydaje polecenia tylko do rozpoczęcia ćwiczenia. Większość pozostałych elementów jak zwroty, zatrzymania, zmiany tempa marszu itd. wykonuje samodzielnie przewodnik. Jednakże pozwala się przewodnikowi pytać sędziego o wskazówki. Grupa (element egzaminu) składa się z przynajmniej czterech osób, włącznie z drugim przewodnikiem, przy czym w grupie musi być jedna osoba prowadząca psa na smyczy.

Elementy, których wykonanie dopuszcza tylko decyzja sędziego, są wyraźnie zaznaczone w opisie ćwiczeń. Przy przywołaniu psa z pozycji "sprzed przewodnika" do pozycji "przy nodze", pies może tę pozycję siedzącą przyjąć bezpośrednio (zataczając zadem półokrąg) lub obchodząc przewodnika dookoła.

Kolejność ćwiczeń 1-6 jest losowana bezpośrednio przed startem. Elementem rozpraszającym podczas ćwiczeń może być odgłos pracującego silnika, oprócz tego można oddać 2 strzały (kaliber 6-9 mm) z wyjątkiem ćwiczenia wysyłania "naprzód". Pies ma się zachowywać obojętnie na strzały i hałas. Jeżeli pies zachowa się lękliwie na odgłos strzałów lub hałas zostaje wycofany z egzaminu. Jeżeli pies na odgłos strzału zachowuje się agresywnie - będzie to uznane jako błąd, dopóki przewodnik panuje nad psem. Maksymalną liczbę punktów może uzyskać pies, który jest obojętny na strzały lub hałas.

Agresywne i lękliwe psy są z egzaminu wykluczone.

Postanowienia wykonawcze:

1. Chodzenie przy nodze bez smyczy

Komenda: "równaj"

Komenda jest dozwolona przy ruszeniu z miejsca i przy zmianie tempa marszu. Z pozycji zasadniczej, na komendę przewodnika "równaj", pies musi uważnie, wesoło i dokładnie, z łopatką zawsze na wysokości kolana przewodnika iść po jego lewej stronie. Przy zatrzymaniu się ma samodzielnie, szybko i równo usiąść. Wysuwanie się psa do przodu, jego pozostawanie w tyle lub odchodzenie w bok są błędami. Błędne jest również zwalnianie i niezdecydowane zachowanie się przewodnika na zwrotach. W marszu normalnym krokiem należy wykonać przynajmniej jeden zwrot w lewo, jeden w prawo i jeden w tył. Zmiana tempa marszu z biegu do marszu wolnego musi być wykonana bez tempa pośredniego tzn. wykonanego normalnym krokiem. W marszu krokiem normalnym należy pokazać dwa zatrzymania.

Na zakończenie ćwiczenia przewodnik wraz z psem, na polecenie egzaminującego, przechodzi przez grupę osób (przejście w formie ósemki) i wykonuje w niej przynajmniej jedno zatrzymanie. Osoby w grupie przemieszczają się względem siebie.

2. Siad w marszu

Komendy: "równaj", "siad"

Z pozycji zasadniczej przewodnik wraz z psem przy nodze bez smyczy idzie naprzód. Po 10-15 krokach pies na komendę słowną "siad" lub komendę optyczną ma szybko usiąść. Ma się to odbyć bez zmiany tempa ruchu przez przewodnika i bez oglądania się na psa. Po następnych 30 krokach przewodnik staje i odwraca się w stronę psa. Na polecenie egzaminującego przewodnik wraca do swojego psa i przyjmuje pozycję zasadniczą.

3. Warowanie z przywołaniem

Komenda: "równaj", "waruj", "do mnie", "noga"

Z pozycji zasadniczej przewodnik wraz z psem przy nodze bez smyczy idzie naprzód. Po 10-15 krokach pies ma na komendę słowną "waruj" lub komendę optyczną natychmiast zawarować. Ma się to odbyć bez zmiany tempa marszu przez przewodnika i bez oglądania się na psa. Po następnych 30 krokach w kierunku na wprost przewodnik zatrzymuje się, odwraca się do swojego spokojnie leżącego psa. Na polecenie egzaminującego przewodnik komendą słowną "do mnie" lub komendą optyczną przywołuje psa do siebie. Wesoło i szybkim krokiem pies ma przyjść do przewodnika i usiąść tuż przed nim. Na komendę słowną lub optyczną pies ma zająć pozycję zasadniczą.

4. Stój w marszu z przywołaniem

Komendy: "równaj", "stój", "do mnie", "noga"

Z pozycji zasadniczej przewodnik wraz z psem przy nodze bez smyczy idzie naprzód. Po 10-15 krokach pies ma na komendę słowną "stój" lub komendę optyczną natychmiast stanąć. Ma się to odbyć bez zmiany tempa marszu przez przewodnika i bez oglądania się na psa. Po następnych 30 krokach w kierunku na wprost przewodnik zatrzymuje się, odwraca się do swojego spokojnie stojącego psa. Na polecenie egzaminującego przewodnik komendą słowną "do mnie" lub komendą optyczną przywołuje psa do siebie. Wesoło i szybkim krokiem pies ma przyjść do przewodnika i usiąść tuż przed nim. Na komendę słowną lub optyczną pies ma zająć pozycję zasadniczą.

5. Aportowanie

Komendy: "aport", "daj", "noga"

Z pozycji zasadniczej przewodnik rzuca **przedmiot użytkowy**, który ma przy sobie, ok. 10 kroków przed siebie. Komenda "aport" może być wydana dopiero, gdy przedmiot leży już nieruchomo na podłożu. Pies siedzący obok swojego przewodnika (bez smyczy) na jednorazową komendę słowną "aport" lub komendę optyczną szybkim krokiem powinien dojść do przedmiotu, natychmiast go podjąć i tak samo szybkim krokiem przynieść go swojemu przewodnikowi. Pies ma usiąść tuż przed przewodnikiem i trzymać przedmiot w kufie tak długo, aż przewodnik po krótkiej chwili wydając komendę "daj" go odbierze. Na

komendę słowną lub optyczną pies ma zająć pozycję zasadniczą. Przewodnik w czasie całego ćwiczenia nie może opuścić swojego miejsca.

6. Komendy siad, waruj, stój na odległość

To ćwiczenie należy połączyć LOSOWO z ćwiczeniem waruj, stój, siad w marszu.

Przewodnik w postawie zasadniczej daje psu polecenie do warowania, siadu, stania pies ma natychmiast wykonać te czynności. Na polecenie egzaminującego przewodnik każe psu wykonać w/w czynności kolejność powinna być losowa i wybrana przez egzaminującego. Na polecenie sędziego przewodnik wydaje mu polecenie do mnie i przyjęcia postawy zasadniczej.

7. Wysyłanie naprzód z warowaniem

Komendy: "naprzód", "waruj", "siad"

Na polecenie sędziego przewodnik wraz z psem przy nodze (bez smyczy) z pozycji zasadniczej rusza naprzód we wskazanym kierunku. Po 10-15 krokach przewodnik daje psu komendę słowną "naprzód" i zatrzymuje się. Wraz z komendą dozwolone jest jednoczesne, jednorazowe podniesienia ramienia. Pies ma szybkim krokiem oddalić się we wskazanym kierunku ok. 40 kroków. Na komendę słowną "waruj" pies ma się niezwłocznie położyć. Na polecenie egzaminującego przewodnik idzie do psa, staje po jego prawej stronie i daje komendę słowną "siad" lub komendę optyczną w celu przyjęcia pozycji zasadniczej.

8. Warowanie z odwracaniem uwagi

Komendy: "waruj", "siad"

W momencie rozpoczynania pracy przez innego psa (lub kilka psów) przewodnik komendą słowną, "waruj" lub komendą optyczną kładzie swojego psa na wyznaczonym przez egzaminującego miejscu. Następnie przewodnik, nie pozostawiając przy psie jakiegokolwiek przedmiotu, odchodzi od niego przynajmniej 40 kroków i ostatecznie staje odwrócony w kierunku

do psa. Pies musi spokojnie leżeć podczas wykonywania ćwiczeń od 1 do 5 przez innego psa. Przewodnik musi stać spokojnie i niedozwolone jest jakiegokolwiek jego wpływanie na psa. Podczas wykonywania ćwiczenia 1 przez drugiego psa przewodnik przechodzi do poruszającej się grupy, a po zakończeniu tego ćwiczenia samodzielnie wraca na poprzednie miejsce. Na polecenie egzaminującego przewodnik idzie do psa i staje po jego prawej stronie. Na ponowne polecenie egzaminującego daje komendę słowną "siad". Pies musi szybko i równo usiąść.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem przewodnika i podaniem oceny przez egzaminującego.

Sprawność psów ratowniczych w klasie A

Składa się z następujących elementów:

1. Kładka na beczkach
2. Przejście przez tunel miękkie
3. Drabina pozioma
4. Huśtawka wagowa/równoważna
5. Przejście przez tunel twardy
6. Sterowanie psem na odległość
7. Noszenie i przekazywanie psa
8. Tor przeszkód zgodny z wytycznymi PSP

Postanowienia ogólne:

1. Jeżeli nie upłynął jeszcze rok czasu od ostatniego egzaminu lub unifikacji zespół zalicza tylko raz egzamin sprawności. Jeżeli posiada już którąś z w/w specjalności lub podnosi specjalność nie musi drugi raz zaliczać testu sprawnościowego i posłuszeństwa.
2. Dobór komend pozostawia się przewodnikowi, muszą to być krótkie wyrazy.
3. Każde ćwiczenie rozpoczyna się i kończy postawą zasadniczą. Przewodnik decyduje w jakiej pozycji (siad, waruj, stój) zatrzyma psa przed lub po każdej przeszkodzie. Wszystkie przeszkody muszą być umocowane w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia dla psa.

Stoliki do sterowania muszą być ustawione jak na schemacie w załączniku.

Postanowienia wykonawcze:

1. Kładka na beczkach.

Przeszkoda: dwie tej samej wielkości beczki o średnicy ok. 0,40 m, deska drewniana o długości ok. 4 m i szerokości ok. 0,30 m.

Przewodnik wraz z psem przyjmuje postawę zasadniczą w odpowiedniej odległości od przeszkody. Na komendę słowną i komendę optyczną pies ma wskoczyć na kładkę i na komendę słowną w obrębie pierwszej połowy pozostawać. Może stać, siedzieć lub warować. Na polecenie egzaminującego przewodnik idzie do psa, daje mu komendę do dalszego marszu i idzie z psem, aż ten zejdzie z kładki. Na komendę słowną lub komendę optyczną pies powinien przyjąć pozycję zasadniczą (przy przewodniku). Pies musi przejść całą długość deski bez okazywania strachu i bez okazywania chęci zeskoczenia.

2. Przejście przez tunel miękkiej.

Przeszkoda: Tunel miękkiej (opadający) dł. ok. 3 m

Przewodnik wraz z psem przyjmuje postawę zasadniczą w odpowiedniej odległości od przeszkody. Na komendę słowną i komendę optyczną pies ma pokonać tunel. Po wyjściu z niego przyjąć pozycję waruj lub inną zadaną przez przewodnika.

3. Drabina pozioma.

Przeszkoda: drewniana drabina szczeblowa, leżąca na dwóch podporach o wysokości ok. 0,50 m, długość ok. 4 m, szerokość ok. 0,50 m.

Przewodnik wraz z psem przyjmuje postawę zasadniczą w odpowiedniej odległości od przeszkody. Na komendę słowną i komendę optyczną pies wchodzi przez podejście na drabinę i idzie przez nią aż do ostatniego szczebla na przeciwległej stronie. Stąd pies jest przez przewodnika zdejmowany i komendą słowną lub komendą optyczną przywołany do pozycji zasadniczej. Pies ma iść po szczeblach, a nie po listwach bocznych. Przewodnik może towarzyszyć pracującemu psu idąc obok przyrządu, bez dotykania przyrządu czy psa.

4. Huśtawka wagowa/równoważna

Przeszkoda: huśtawka z deski drewnianej o długości ok. 4 m i szerokości ok. 0,30 m działająca na zasadzie równoważni.

Przewodnik wraz z psem przyjmuje postawę zasadniczą w odpowiedniej odległości od przeszkody. Na komendę słowną i komendę optyczną pies ma wejść na przeszkodę i samodzielnie ją pokonać zatrzymując się na jej końcu. Na polecenie egzaminatora przewodnik udaje się do swojego psa i na komendę słowną lub optyczną przyjmuje postawę zasadniczą.

5. Przejście przez tunel twardy.

Przeszkoda: przejście średnicy ok. 0,50 m, ok. 3 m długości

Przewodnik wraz z psem przyjmuje postawę zasadniczą w odpowiedniej odległości od przeszkody. Na komendę słowną i komendę optyczną pies ma się przeczołgać przez przyrząd. Po opuszczeniu przyrządu przez psa, ma on na komendę słowną lub optyczną zatrzymać się.

Może stać siedzieć, warować. Na polecenie egzaminatora przewodnik udaje się do psa i przywołuje go komendą słowną lub komendą optyczną do pozycji zasadniczej.

6. Poruszanie się po nieprzyjemnym podłożu.

Przeszkoda: na powierzchni ok. 3m x 3m są rozłożone nieprzyjemne materiały (np. podłożone pod kamienie kawałki blachy, siatki stalowej, folii, a także gruz itp.)

Przewodnik z psem przyjmuje przed przeszkodą pozycję zasadniczą. Po komendzie "równaj" przewodnik przechodzi przez przeszkodę wraz z psem przy nodze tam i z powrotem przy czym w drodze powrotnej należy wykonać zatrzymanie. Po opuszczeniu tej przeszkody przewodnik wraz z psem przyjmuje pozycję zasadniczą.

7. Sterowanie psem na odległość. (Wg regulaminu PSP)

Przyrządy: 1 słupek, 3 wyraźnie zaznaczone punkty (np. palety, beczki itp. wysokość max 0,60 m) w rozstawie ok. 40 m.

Przewodnik wraz ze swoim psem przyjmuje w punkcie wyjściowym postawę zasadniczą. Na polecenie egzaminatora przewodnik, bez zmiany swojej pozycji, wysyła psa komendą słowną i komendą optyczną do leżącego w odległości ok. 20 m zaznaczonego słupkiem miejsca. Na kolejne polecenie egzaminującego przewodnik, bez zmiany swojej pozycji, komendą słowną oraz komendą optyczną wysyła psa do pierwszego wyznaczonego punktu. Na komendę słowną i komendę optyczną pies ma na niego wskoczyć i tam pozostać. Następnie przewodnik wysyła swojego psa do kolejnego punktu, na który pies ma również wskoczyć i tam pozostać. To samo dotyczy trzeciego wyznaczonego punktu. Kolejność, w której mają być osiągnięte punkty ustala sędzia na początku ćwiczenia. Z trzeciego punktu komendą słowną i komendą optyczną pies jest przywoływany przez przewodnika i powinien usiąść tuż przed nim. Na komendę słowną lub komendę optyczną pies powinien zająć pozycję zasadniczą.

8. Noszenie i przekazywanie psa.

Komenda: dowolna

Pies jest podnoszony z podłoża lub z jakiegoś podwyższenia (np. stołu) przez przewodnika lub inną osobę i następnie jest niesiony ok. 10 m i podany innej osobie obcej lub przewodnikowi. Jeżeli to przewodnik jest tą osobą która przejmuje psa musi go on postawić i odejść na 10 m. Obca osoba również przenosi psa na ok. 10 m i stawia go na podłożu. Pies musi pozostać aż do odwołania tam gdzie był postawiony. Na polecenie sędziego przewodnik przywołuje psa do siebie, przyjmuje pozycję zasadniczą, następnie zapina psa na smycz i udaje się do sędziego. Pies nie może wykazać agresji wobec przewodnika ani wobec pomocnika.

Ta część egzaminu kończy się odmeldowaniem przewodnika i podaniem przez egzaminującego oceny.

Klasa B

W klasach B posłuszeństwo i sprawność jest przeniesiona na obszar przeszukania. Wszystkie elementy posłuszeństwa i sprawności powinny być przeprowadzone według scenariusza i kolejności jaką wybierze komisja egzaminacyjna. Do egzaminu sprawnościowego powinny być wykorzystane przedmioty naturalne lub takie które mogą znaleźć się w rzeczywistych realnych działaniach. Komisja mniejszy nacisk kładzie na dokładność wykonania polecenia (warunki terenowe) a większy na sposób pokonania przeszkody oraz motywację i pracę psa. Próby nie mogą odbywać się na tym samym terenie, na którym trwa praca wędhowa. Scenariusze sprawności i posłuszeństwa oraz pracy wędhowej w klasie B muszą być logiczne i mieć realny wymiar. W przeszkodach w klasie B nie obowiązują wymiary przeszkód z klasy A oraz materiał z jakich są wykonane. Komisja egzaminacyjna może powiększyć ilość przeszkód o przeszkody nie występujące w klasie A, ale może oceniać tylko pokonanie takiej przeszkody, a nie sposób czy jakość z uwagi na brak możliwości przygotowania psa.